

A

aamiais-tv ks. aamu-tv

aamu-tv Television varhainen (työpäivän alkamista edeltävä) ks. makasiini-tyyppinen lähetysperiodi, joka sisältää nopeatempoisesti vaihtuvia ohjelmaosuuksia kuten uutisia, sää tiedotuksia, ruokaohjeita ja haastatteluja.

aaveajelu Eteenpäin syöksyä kamera-ajo, jossa katsojalle syntyy tunne, ettei kulkuneuvoa ohjaa kukaan.

above-the-fold 1) Verkkosivun huomioarvoisin kohta näytön ylä laidassa, jonka lukemiseksi käyttäjän ei tarvitse erikseen "skrollata" sivua. 2) Sanomalehden tärkein juttu tai otsikko etusivulla, joka näkyy myös kasaan taitetussa lehdessä.

above-the-title Elokuvamainoksessa elokuvan nimen edellä oleva listaus pääosan esittäjistä, ohjaajasta ja tuottajasta.

absence of malice ("Ei pahansuovasti") Juridinen termi, jolla viitataan jonkin loukkaavan asian tai lausunnon julkistamiseen mediassa uskoen siihen, että ko. asia pitää paikkaansa.

absoluuttinen soluviittaus Laskentaohjelman kaavaan kuuluva soluviittaus, joka ei muutu koptioitaessa toiseen soluun.

academy leader ks. starttikello

access ks. pääsy

accessed voices Henkilöt, joille media antaa erityisen "äänivallan", kuten poliitikot, julkisuuden henkilöt ja eri alojen asiantuntijat.

access panel Ryhmä henkilöitä, joiden televisio-ohjelmien katselemista seurataan tutkimuksellisessa mielessä.

a-copy ks. advance

across the board Televisio- tai radiomainoksen tai ohjelman esittäminen peräkkäisinä päivinä samana ajankohtana.

action news ks. tapahtumauutiset

action replay Lyhyt, usein hidastettuna toistettu uusintapätkä televisio-ohjelmassa esitetystä tilanteesta, kuten urheiluottelussa tehdystä maalista.

actuality Autenttinen radiossa tai televisiossa esitettävä, suora tai nauhoitettu haastatteluosio.

actual malice Juridinen termi, jolla viitataan jonkin loukkaavan asian tai lausunnon julkistamiseen mediassa tietoisena siitä, että ko. asia ei pidä paikkaansa.

adeditoriaali ks. advertoriaali

advance (copy) 1) Ennakkotiedote. Etukäteen ennen jotakin tilaisuutta toimituksille jaettu puhe tai lausunto. 2) Arvostelijoille toimitettu kirjan arvostelukappale ennen kirjan julkistamista.

adversarial journalism ks. vastustusjournalismi

advertoriaali (advertising editorial) 1) Journalistiseen muotoon puettu, jopa asianomaisen lehden typografiaa ja taittotyylillä jäljittelevä maksettu ilmoitus, "ilmoitus"-merkinnällä varustettuna tai ilman. Harhaan johtavasti lehden journalistista sisältöä muistuttavan advertoriaalin käytöllä pyritään lisäämään mainossanomien tehoa journalistisiin tuotoksiin liittyvän yleisen luotettavuuden avulla. Advertoriaalin käyttö kuitenkin samalla heikentää koko lehden journalistista uskottavuutta. 2) Omana selainikkunanaan avautuva verkkomainos.

advocacy journalism ks. asianajojournalismi

a-elokuva Kallisti tuotettu ja nimekkäillä tähdillä roolitettu elokuva.

affektiivinen mimiikka Elokuvan kyky tuoda esiin henkilöiden ilmeet korostetun voimakkaina, mikä mahdollistaa katsojille voimakkaan eläytymisen.

afganismi Periferisesti kaukaisiin tai muuten yleisölle vieraisiin aiheisiin keskittyvä journalistinen tyyli, joka ei tästä syystä herätä ihmisissä laajaa mielenkiintoa.

afganistanismi ks. afganismi

agenda Toimituksen työvuorolistaus työstettävistä juttuaiheista, niiden keskinäisestä tärkeydestä ja juttuaiheiden toteuttajista.

agenda setting ks. päiväjärjestys

agentti Tietokone-ohjelma, joka huolehtii tietoverkkojen viestinvälityksestä, tiedonsiirrosta, verkonvalvonnasta ja tiedonhausta. Tietokoneen käyttäjä voi räätälöidä oman agenttinsa poimimaan ja etsimään uutisvirrasta vain oman kiinnostuksensa kohteet. Jalostetuimmassa sovellutuksissa agentti myös oppii käyttäjän profiiliin käytön myötä.

agenttijournalismi Erityisesti tutkivassa journalismissa ja tilanteiden havainnoinnissa käytettävä tiedonhankintamenetelmä, jossa toimittajat sopivat yhteistyöstä jonkun toimituksen ulkopuolisen "näyttelijän" kanssa, esimerkiksi alaikäisen käyttämisestä testattaessa myydäänkö hänelle alkoholia tai tupakkaa.

agit-prop Median hyödyntäminen erimuotoisen propagandan levittämisessä.

agony aunt / agony uncle "Elämisen neuvoja" yleisölle sen erilaisiin henkilökohtaisiin ongelmatilanteisiin omalla palstallaan tai omissa ohjelmassaan jakava lehden kolumnisti tai radio- tai tv-ohjelman juontaja.

agony column ks. ihmissuhdepalsta

agreed doorstep Etukäteen sovittu, mutta radiossa tai televisiossa spontaanilta ulospäin näyttävä haastattelu.

aida (awareness-interest-desire-action) Mainonnan vaikutuksia eli sanoman vastaanottajan tietoisuutta, kiinnostusta, halua ja toimintaa kuvaava malli.

aihealue ks. journalismi: aihealueet

aikakauslehti Aihealueeltaan usein suppeahko, säännöllisin väliajoin - kerran viikossa tai vähintään neljästi vuodessa - ilmestyvä ja tietynnimisenä, numerojärjestyksessä julkaistava aikakautinen painotuote, joka sisältää numeroa kohden useita artikkeleita tai muuta toimituksellista aineistoa. Yleisölehdet (kuten yleisaikakaus-, erikoisaikakaus-, asiakas-, sarjakuva-, ristisana- naisten-, lasten-, nuorten- ja miestenlehdet) valmistetaan ja markkinoidaan mahdollisimman laajalle kohdeyleisölle pyrkimällä samalla useimmiten kustannustoiminnan liiketaloudelliseen kannattavuuteen. Pienryhmälehtien (ammatti-, tiede- ja taidelehtien, mielipide-, uskonnollisten, liike-, jäsen-, järjestö- ja harrastelehtien sekä valtiovallan julkisia

ilmoituksia ja kuulutuksia sisältävien virallisten lehtien) tavoitteena on tukea lehtiä kustantavien yritysten tai yhteisöjen päätoimintoja, ja lehdet on suunnattu erilaisille suppeille intressiryhmille. Alkuperäisnimitys *magazine* (italiaksi *magazzino*) viittaa tavarataloon, ts. lehtien sisältämän "tiedon tavarataloon".

aikakautinen julkaisu *Julkaisu*, jota on tarkoitus julkaista säännöllisesti vähintään neljä kertaa vuodessa.

aikakautinen painokirjoitus Laki- ja virkamieskielessä käytetty, sanomalehteä, aikakauslehteä tai niihin verrattavaa julkaisua koskeva yleisnimitys.

aikakoodi Kuvanauhalle tallentuva signaali kuvien yksilöityä merkitsemistä varten.

aikarakenteen rikkoja Kerronnan suoraviivaisuutta ja ajan suoraviivaista etenemistä rikkova menetelmä elokuvassa ja televisiossa. Aikarakenteen rikkojia ovat *takautuma* (viittaus johonkin ajallisesti aiemmin tapahtuneeseen kohtaukseen tai tilanteeseen), vasta myöhemmin aika-akselilla seuraavaa tilannetta kuvaava *ennakointi* ja *ellipsi*, jolla tarkoitetaan otosten tai kohtausten leikkaamalla tehtävää siirtymää (yhtäkkäinen hyppy tapahtumasta tai tilanteesta toiseen). Ellipsi mahdollistaa kerronnan ekonomian tiivistämällä tarinan kertomista.

aikavälimenetelmä ks. lukijamäärittely

aikuisviihde Kaunisteleava ilmaus lapsilta kielletyille pornovideoille.

air check Suorana lähetettävän radio- tai tv-esityksen nauhoittaminen myöhempää käyttöä (esimerkiksi sisällön tarkistusta tai toimittajan henkilökohtaisen palautteen antamista) varten.

air play 1) Levytyksen esittäminen radiossa. 2) Levytyksen esittämiskerrat radiossa.

airport fiction Lentomatikustajille kentillä myynnissä oleva kevyt kioskirjallisuus.

air time 1) Yksittäiselle aiheelle määritelty lähetyskesto radio- tai televisio-ohjelmassa. 2) Yksittäisen aiheen esittämisajankohta radiossa tai televisiossa.

aivopesu Opetus- tai propagandatoiminta, jonka avulla yksilö saadaan luopumaan entisistä poliittisista ja sosiaalisista vakaumuksistaan ja kriiikkittömästi omaksumaan uudet käsitykset.

ajankohtaisuus Varsinkin sähköiselle joukkotiedotukselle ja sanomalehdille tyypillinen sisällön (*uutiskriteerimäinen*) piirre, jossa painotetaan kertomista ajallisesti äskettäisistä tapahtumista tai äskettäin esiin nousseista keskustelunaiheista. Ajankohtaisuus voidaan jakaa reaaliaikaiseen ajankohtaisuuteen (radion ja tv:n suorat lähetykset), päiväkohtaisuuteen (radion ja tv:n nauhoitetut ohjelmat ja sanomalehdet) ja päiväkohtaista väljempään ajankohtaisuuteen. Tiedotusvälineissä voi olla myös ajatonta aineistoa.

ajanvietelevi Viihdettä, kertomuksia ja sarjakuvia sisältävä aikakauslehti.

ajastettu kuvaus Liikkeen nopeuttaminen ajastetulla kameralla, joka nappaa kuvan halutuin väliajoin, esimerkiksi ruusun avautuminen muutamassa sekunnissa nupusta kukkaan.

ajettu pulssi Kuvanauhalla oleva sähköinen ohjausjännite editoimista varten. Kuvanauha on tällöin pohjattu.

ajojärjestys Radio- tai televisio-ohjelman eri osien esittämisjärjestys ja –kesto.

ajolista Suoraa radio- tai tv-lähetystä varten laadittu käsikirjoitus tai suunnitelma lähetysten etenemiseksi, kuten aihe-, juttu- ja levyjärjestys. Lähetysohje kertoo, kuinka ohjelma "ajetaan ulos". Pitkän lähetysten ajolistassa näkyvät tiedot ohjelmien lähetysajoista, toimittajista ja siitä, ajetaanko juttu yhtenä vai useampana pätkänä, suorana vai äänitteenä ja mitkä ovat eri

osuuksien kestot. Nopeasti toteutettavien yksittäisten (uutis- ja ajankohtais)ohjelmien ajolistaan kirjataan mm. kuvat esitysjärjestyksessä, kuvaavat kamerat, kuvan kohteet ja kuvakoot sekä mahdolliset kuvanauha- ja filmi-insertit.

ajosuunnitelma Suunnitelma lehden painamistavasta painokoneella.

akreditointi Journalistien valtuuttaminen jonkin laajemman uutistapahtuman (kuten kansainvälisten konferenssien ja ulkomaisten valtiovierailujen) hoitamiseksi. Valtuuttajana toimii tapahtuman järjestäjä.

aktiikva Kirjasinlaji, jossa viivojen vahvuus vaihtelee ja niissä on pääteviivoja.

aktivaatiomalli Teoreettinen malli, joka selittää mediankäytön motivaatiota ja median vaikutuksia tunneperäisen (fysiologisen, psykologisen) aktivoitumisen näkökulmasta. Malli selittää median toimintaa eräänlaisena "mielialalääkkeenä" tai "elämysmyllynä".

alaotsikko ks. otsikko

alaston palsta Teksti ilman otsikkoa tai pelkästään kuvalla varustettuna.

alibikopio ks. varmuuskopio

alive Julkaisukelpoisuutensa säilyttänyt juttu.

alkuhimmennys Tehoste, jossa kuva ilmestyy vähitellen yksivärisen taustaansa, esimerkiksi mustaan alkuun himmennettäessä kuva vähitellen vaalenee.

alku- ja lopputekstit Elokuvan tai tv-sarjan sen alussa tai lopussa esittelevät tekstit ja kuvat.

aloitussivu ks. kotisivu

alt Vaihtoehtoisia (*alternative*) aiheita sisältävä internetin keskusteluryhmä.

alueellinen split run Alueellisesti jaettu ilmoittelu sanomalehden eripainoksissa.

aluejakelu ks. aluesivut

aluelehti ks. sanomalehti

aluemediatutkimus Jatkuva ja standardoitu tutkimus median käytöstä tietyllä markkinointialueella.

aluenimi ks. verkkotunnus

aluepainos Jollekin alueelle erikseen jaettava sanomalehden erikoisnumero, joka sisältää ko. aluetta käsitteleviä juttuja ja usein myös alueellisia ilmoituksia tarkoituksena asemalevikin kasvattaminen.

alueradio Alueellisesti toimiva Yleisradion radioyksikkö, joka lähettää osin omaa, osin valtakunnallista ohjelmaa.

aluesivut Sanomalehden kampanjanomaisesti toteuttama erillissivujen kokonaisuus, jotka käsittelevät maantieteellisesti tietyn (levikki)alueen tapahtumia, henkilöitä jne. Aluesivujen tarkoituksena on kasvattaa levikkiä ko. alueella. Levikkikampanjaan liittyy usein ko. lehden numeron maksuton joka kodin alueellinen jakelu.

aluetoimittaja ks. toimitus

aluetoimitus ks. toimitus

ambienssiäni Elokuvan taustalla kuuluvat äänet, kuten tuuli tai liikenteen melu.

analoginen (Ei-digitaalinen) tehoste, tallenne tai signaali, jonka ominaisuudet ovat suoraan verrannolliset vastaavaan fyysiseen ominaisuuteen tai muutokseen.

analoginen media ks. analogisuus

analogisuus Verrannollisuus, samankaltaisuus, vastaavuus. Formaatti, jossa kuvallinen tai äänellinen informaatio esitetään jatkuvasti vaihtelevien aaltojen (aallonpituuksien) muodossa. Esimerkiksi perinteinen ääninauha esittää nauhoituksen analogisessa muodossa, so. suurempaa äänenvoimakkuutta vastaa voimakkaampi ja pienempää heikompi magnetoituminen tai valokuvausfilmin mustuminen on suoraan verrannollinen valon intensiteettiin.

anarkistinen elokuva Elokuva, joka käsittelee ihmisten elämää epäoikeudenmukaisena ja epätasa-arvoisena.

anfangi Kappaleen aloittava, muuta tekstiä kookkaampi ja usein koristeltu alkukirjain.

animaatio Yksittäisistä, sinänsä liikkumattomista kuvista aikaansaatu liikkeen vaikutelma elokuvassa tai muussa visuaalisessa esityksessä. Animaatio toteutetaan kuvaamalla ruutu ruudulta esineitä tai kuvia ja liikuttamalla niitä hienokseltaan kuvaamisen välillä. Animaatio voidaan tehdä myös suoraan filmille piirtämällä tai raaputtamalla. Animaation lajeja ovat esine-, kalvo-, nukke-, pala- ja tietokoneanimaatio.

anime Japanilainen animaatio.

ankka ks. uutisankka

ankkuri 1) Television uutisjuontaja, "uutistenlukija", joka kertoo uutissähkeet ja esittelee katsojille pidemmät, toisten toimittajien tekemät raportit, ts. sitoo eli "ankkuroi" eri aiheet uutis- tai ajankohtaislähetysten kokonaisuuteen. Talous-, urheilu- ja sääuutisilla on usein oma ankkurinsa. 2) Lehden numerosta toiseen samanlaisena toistuva toimituksellinen tai ilmoitusosuus.

anonymiteettisuoja ks. lähdesuoja

anonyymi Julkaisu tai juttu, jonka kirjoittajaa ei tiedetä tai mainita.

anonymilähde Journalistinen henkilölähde, jonka henkilöllisyyttä tai yhteiskunnallista asemaa ei paljasteta yleisölle. Menetelmä on yleinen erityisesti kiusallisia asioita käsittelevässä *tutkivassa journalismissa*. Juridisesti anonyymilähteen käyttö helpottaa *lähdesuoja*. Anonyymilähteiden tasoja määrittävät erityiset *journalistiset lähdekoodit*.

anonymipalvelin Verkkopalvelin, jonka kautta tietoverkon käyttäjä voi ottaa yhteyttä verkon eri paikkoihin ilman, että hänet voidaan tunnistaa näihin paikkoihin välittyvien käyttäjätietojen perusteella.

ansajournalismi Tutkivassa journalismissa käytettävä eräänlainen peiteoperaatio näytön hankkimiseksi jostakin raportoitavasta tilanteesta tai ilmiöstä, esimerkiksi huumeiden katukaupasta tai viranomaisten lahjonnasta. Jos viritetty ansa odotusten mukaisesti laukeaa, journalistien ennakkoepäilyt varmistuvat ja selville saadut asiat voidaan julkistaa, muussa tapauksessa aihe kuivuu kokoon. Ansajournalismia on kritisoitu eettisesti arveluttavaksi, koska toimittajat saattavat juttua tehdessään syllistyä tapahtumien johdatteluun, eikä kerrottavaa tilannetta välttämättä pääsisi syntymään ilman ennakkomanipulointia. Sen sijaan että toimittajat kertoisivat objektiivisesti tapahtumista, he synnyttävät niitä.

antenni Radioaaltojen vastaanottamisessa ja lähettämässä käytettävä laite.

antikampanja Vastapuolen mustamaalaamiseen tähtäävä vaali- tai mainoskampanja.

antikliimaksinen järjestys ks. kärjellään seisova kolmio

antimainos Kielteisten piirteiden esiintuominen kilpailijasta tai kilpailevasta tuotteesta mainonnan keinoin.

antisankari Tarinan keskeinen henkilö, jota ei esitetä perinteisessä mielessä urheana tai hyvänä.

antisivusto Yksittäisen viranomaisen tai yrityksen toimintoja kritisoiva, usein varsin anarkistinen verkkosivusto, jonka avulla tarkoitus on myös hämätä verkon käyttäjiä. Antisivusto muistuttaa ulkoasullisesti kritiikin kohteeksi otettua verkkosivustoa. Usein myös antisivuston verkko-osoite muistuttaa kritisoitavan sivuston osoitetta.

antologi Usean eri kirjoittajan tuotannosta koostuva kirja.

AOT ks. täyteohjelma

apinalaatikko ks. tunnuslaatikko

appeal Lahjoituksia julkisuuden avulla keräävä hyväntekeväisysohjelma radiossa tai televisiossa.

appelsiinikello ks. rotaatiokello

apusihteeri ks. printtivuoro

arkirutiinirivitoimittaja Ironinen ilmaus toimittajasta, joka työtehtävät toimituksessa ovat erittäin rutiinimaisia ja listan mukaan toteutettavia (listalainen). Tällaista päivystysluonteista työtä tekevän toimittajan korvaaminen tarvittaessa jollakin toisella on hyvin vaivatonta.

arkisto Toimituksen julkaistu ja julkaisematon teksti- ja kuvamateriaali. Paperimuodon ohella arkistot sisältävät myös digitaalisessa muodossa olevaa teksti- ja kuva-aineistoa, johon voidaan tehdä tietokantahakuja.

arkistointi Tietojen tai asiakirjojen taltiointi tiettyssä järjestyksessä.

arkiviestintä Päivittäinen tai muuten säännöllinen tiedottaminen, keskustelut ja vuorovaikutus, joita organisaatiossa tarvitaan tehtävistä selviytymiseksi.

arkkiasemointi Painettavien sivujen asettelu keskenään painamista edellyttävään järjestykseen, esimerkiksi etu- ja takasivut sekä keskiaukeama tuleva yleensä samalle arkille

arkkitehtuuri Verkkosivuston dokumenttien keskinäinen sijainti ja niiden suhteiden muodostama yhtenäinen kokonaisuus.

art card ks. planssi

art house –väkivalta Yhteisnimitys väkivaltaisille taide-elokuville, jotka samalla antavat älykköyleisölle mahdollisuuden nauttia väkivallan mäiskeestä ja veren pulppuamisesta taiteen varjolla. Lajityypin elokuvaestetiikkaa muokkaavat vuolas dialogi, väkivallan kauneus sekä siihen liittyvä mauton huumori, mutta myös paperisten henkilöhahmojen yllättävä syvyys.

artikkeli Pohtivaan ja usein kantaa ottavaan sävyyn laadittu ks. juttu esimerkiksi tieteellisestä tai taiteellisesta kysymyksestä. Artikkelilla tarkoitetaan usein myös lehden *pääkirjoitusta*.

artikkelisarja Yhteisen teeman alla erikseen julkaistujen artikkelien joukko.

artikkelitoimittaja ks. toimitus

arvoketju ks. median arvoketju

arvostelu ks. journalistinen genre

asema 1) Radio- tai televisio-ohjelman tuotanto- ja lähetyspaikka ja -tilat. 2) Radio- tai televisiokanava.

asemointi 1) Painettavan sivun kokoaminen tekstistä ja kuvista sijoittamalla ne lopullisille paikoilleen taitossa. 2) Taitettujen sivujen sijoittaminen painoarkeittain sellaiseen samalla kertaa painettavaan järjestykseen kuin painettujen arkkien taittaminen edellyttää, jotta sivut seuraavat toisiaan oikeassa järjestyksessä painetuissa tuotteissa.

asiakaslehti ks. yhteisölehti, ulkoinen julkaisu

asiallinen yhteys Lisäetujen tarjoamiseen liittyvä lainkohta kuluttajasuojalaissa. Yhdessä tarjottavilla tuotteilla tai palveluksilla on oltava ilmeinen yhteys, vaikka yhtäaikaista käyttöä ei tarvitsekaan edellyttää.

asianajojournalismi Toimituksen tai journalistien oikeaksi katsomien yhteiskunnallisten päämäärien edistämistä journalistisin keinoin. Vaikka asianajojournalismissa asioita esitetäänkin vakuuttavasti tarkasti rajatusta näkökulmasta, toiminta näyttää usein päällisin puolin tarkasteluna puolueettomalta.

asiasana Dokumentin sisällönkuvailussa käytettävä sana.

assemble-leikkaus Jatkoleikkaus, jossa uusi kuvajakso liitetään toisen kuvajakson perään.

assosiaatio Mielleyhtymä.

asteikkomenetelmä ks. lukijamäärittely

asu Ilmoitukselle, sivulle tai painotuotteelle määritelty typografinen muoto.

asynkroninen kytkentä Tahdistamaton kuvallinen ilmaisurakenne, jossa katsoja ei näe kuulemansa äänen aiheuttajaa. Esimerkiksi henkilön "ajatusäänessä" on kyse tahdistamattomasta, samasta lähteestä peräisin olevasta kuvasta ja äänestä.

ateenan koodi Eurooppalaisen tiedottajajärjestön CERP:n Ateenan yleiskokouksessaan vuonna 1965 hyväksymät kansainväliset viestinnän eettiset säännöt.

at pleasure Spontaani radio- tai televisiopuhe ilman tukitekstiä.

attractio Liikkuvan kuvan huomiota puoleensa vetävä luonne.

attractioelokuva Elokuva ensimmäinen kehitysvaihe, jossa elokuvaa määritti näyttämisen ja näkyväksi tekemisen periaate. Elokuvalle ei ollut keskeistä tarinan kertominen, vaan näkymien esittäminen yleisölle. Toisaalta alkuvaiheessaan elokuva oli myös itsessään attractio: yleisö hakeutui esityspaikoille katsomaan koneita ja niiden toimintaa pikemminkin kuin itse elokuvanäytöksiä.

audience flow ks. yleisövirta

audio media Pelkästään ääneen perustuva viestintäväline, esimerkiksi radio.

audiovisuaalinen Kuulloon ja näköön perustuva, toisiinsa liittyvän äänen ja kuvan käyttö. Audiovisuaalisia välineitä ovat mm. videonauhuri, projektori, piirtoheitin ja nauhuri.

auditiivinen Kuulloon perustuva.

auditointi Viestinnän toimivuuden mittaaminen. Auditoinnin kriteereitä ovat ulkopuolinen, objektiivinen toteuttaja, ammattimaisuus, vertailtavuus, luotettavuus ja mittareiden kyky verrata relevantteja asioita.

aukeama Avatun kirjan tai lehden samanaikaisesti näkyvät vierekkäiset sivut.

aukko Uutisten tai muun journalistisen aineiston käytettävissä oleva sivutila ilmoitusten sijoittelun jälkeen.

autentisaatio Uutistoiminnan mekanismit, jotta tuottavat eräänlaisen läpinäkyvyysvaikutelman, ”ikkunan todellisuuteen”.

auteur 1) Elokuvan merkitystä yhtenä taiteenlajina korostava ajattelutapa tai teoria. 2) Ohjaajan taiteellisen panoksen painottaminen elokuvan luomisprosessissa. Jokaisella ohjaajalla on oma tunnistettava, persoonallinen tyylinsä.

autoritaarinen lehdistöteoria ks. lehdistöteoriat

autorointi Dvd-levyn ohjelmointipohjainen luominen, kuten käyttöliittymän suunnittelu, materiaalin kerääminen ja jaksoihin järjestely, lisäsisällön tuottaminen ja levyn polttaminen.

avaimenreikäjournalismi Journalismi, joka perustuu ihmisten yksityiselämän tirkistelyyn ja vakoiluun.

avainnus Elektroninen kuvaustekniikka, jonka avulla kuvattava henkilö tai muu kohde voidaan istuttaa erilaisiin taustoihin. Tekniikka mahdollistaa myös kuvattavan kohteen portaattoman suurentamisen ja pienentämisen.

avainsana Verkkosivuston metadataan sijoitettu hakutermin hakukoneiden houkuttelemiseksi.

avauskuva Pitkähkö laaja-alainen maisema- tai muu kuvaus elokuvan tai tv-sarjan alussa tilan ja tapahtumapaikan hahmottamiseksi.

avoin kirje Lehdistössä julkaistava, yleiseen tietoon tarkoitettu, mutta yksittäiselle taholle tai henkilölle suunnattu mielipide tai kannanotto.

avoin lähdekoodi Ohjelmisto, joka on internetissä vapaasti maksutta käytettävissä ja muokattavissa. Vapaan lähdekoodin ohjelmistoja ovat mm. *Linux*-käyttöjärjestelmä ja *Firefox*-selain.

avoin mikrofoni Toiminnassa oleva, lähetysvalmis tai lähetystä hoitava mikrofoni.

avustaja ks. toimitus